

JÁSZ ATTILA

Feltámadásgyakorlatok

Avagy 1 életem és több halálom Szofi Márszóval

(részlet)

HOLLÓKOROM

Szeretném valahogy túlélni ezt a kudarcot is. Mert akármennyire is őt hibáztatják a barátaim, a szeretteim, minden ilyen kapcsolatban két hibás fél van, és még azt is megkockáztatom, ugyanolyan mértékben. Csak lehet jól csinálni a szakítást, és lehet rosszul. Egy bizonyos intelligencia felett azonban nem lehetséges rosszul csinálni. De attól függetlenül még ugyanúgy fog fájni. Sőt. Az ember jobban felméri, mit veszít, és nem a másokra dühösnek lenni sokkal nehezebb, mint rátolni minden hibát. Utálni kicsit vagy nagyon, és attól könnyebb lesz, de ez azért a lényegesen olcsóbbik megoldás, amit sohasem kedveltem. Szenvedek tehát, mellette újra visszatalálok a régi életemhez a hegyen, gyógyulok talán. A megszokott, napi rendszerességgel megjelenő három holló összezavar. Így éltünk mi is hármasan a fiával. Mindig ugyanakkor jönnek, repülnek a hegy felé reggel. Összezavarnak, mert újabban hol mindhárman jönnek, repülnek, hol pedig csak ketten vagy egyedül az apuka. Így változik bennem is naponta a remény és reménytelenség, hogy vissza tudjuk-e csinálni, vagy nem. Hogy érdemes-e, hogy akarjuk-e. És persze tudom az ő választát, és mégis.

Ugyanabban a helyzetben vagyok, mint annyiszor már. Egyedül a hegyi házban, megnyugvást keresve. Belső nyugalmat, békét. Akkor is, ha volt valakim esetleg távol, és akkor is, ha nem. Minden belőlem fakad, ezt nem szabad elfelejtenem. A tegnapi szikrázó napsütés után ma szürkés szomorúságban úszik a körülöttem levő táj. Van kedvem dolgozni, van kedvem bámulni kifelé a teraszablakon, várom a három hollót, most nem jönnek valamiért, és lesz kedvem sétálni menni a kutyával. A mára teljesen csupasz fák ágai megértően bölögnak a feltámadó téli szélben. És akkor megértem, hogy az lesz, ami lesz. Hogy ennyire bölcsen kell hozzáállnom a dolgokhoz, reménykedni, tenni érte, de elfogadni, bízni a gondviselésben, hogy úgy lesz jó, ahogy, és nem véletlenül történik, ami történni fog. Egyszóval vigyáznak rám. Na, megjött ma is a három holló, egymás után, kicsit leszakadozva. Elöl apu, mögötte anyu, és kicsit hátrébb a gyerek. Aki már ugyanakkora persze.

Egy ajánlást tologatok, törölgetek és visszaírom folyton a megjelenés előtt álló kötetem elejére, ami egyszerre az égi és a földi szerelmemnek szólna, de a földi miatt folyton törlöm az egészet, mert az égire vonatkozó is csak akkor lenne érvényes, ha mindkettőjükre vonatkozhatna. Valószínűleg elég érthetetlen ez így, de ahogy megerősödik és elbizonytalanodik bennem a szándék, hogy folytassuk valahogy a kapcsolatunkat, vagy kezdjük újra másképpen, mint egy libikóka átbillen külső hatásra bennem a meggyőződés, ami az előbbi pillanatban annyira szilárdnak tűnt. És igen, ez volt a baj a kapcsolatunkkal is, hogy az egyik pillanatban a mennyben jártunk együtt, a következőben a poklok mélyére zuhantunk (szerinte), szintén együtt. Ez a két holló verzió, amikor mindkettő jön. Egymás mögött repülnek. Nem kommunikálnak, csak együtt re-

pülnek. De nekik ott van a gyerek, a közös ügy, és a hollók csak egyszer választanak párt, nem úgy, mint mi. Ezért nekik sokkal egyszerűbb. És való igaz, természetesen, hogy túl érzékeny vagyok, és ez hiba (szerinte), de ez a munkaeszközöm is, és hiába lenne egyszerűbb, ha a mindennapi életünkben nem így lenne, ez nem így működik. És számomra pedig ő bizonyos dolgokra, a másira való figyelésre érzékletlenebb, valójában teljesen kiszámíthatatlanul. Ez olykor roppant izgató is tud lenni, máskor pedig nagyon elkeserítő, hogy ennyire tud negligálni. Milyen furcsán működünk, ugye?

És persze nemcsak abban vagyok tökéletesen biztos, hogy a magam részéről 100%-osan szeretem, hanem azt is tudom, biztosan, hogy valahol, valahogy ő is szeret, ráadásul mondja is, még most is. Sajnos már többször is választottunk párt, nem sok sikerrel. Hollónak kellett volna születni! Ő meg azt mondja, hogy nem tud tőlem elszakadni. De velem se akar élni. Valamitől elképesztően nehéz volt az együttélés dolog (szerinte) néhanapján. Máskor meg egyáltalán nem. Ebben, ezen őrlődünk fel. Mit lehet csinálni ilyenkor? Ő vár, én próbálok türelmes lenni, elég nehezen megy. Úgy érzem, nem kapok elég szeretetet, figyelmet. Mondani könnyű, hogy szeretsz valakit, de éreztetni is velem, az más. Éppen most lehetne kiengedni egy kicsit, lazítani. Na, mindegy. A várakozás csak jót tehet. Egy ideig. Aztán úgyis az lesz, aminek kell. Ezek után nyilván ma reggel magányosan repül el erre a hollópasi.

Arra gondoltam, hogy mégis elhozom a cuccomat tőle. Ha mégse működne újra a dolog, sokkal rosszabb lenne utána visszamennem, odarángatni egy barátot vagy testvért, hogy segítsen elfuvarozni. És ezzel jelezni is akarom, hogy az általa kért várakozási idő nem tart örökké. Két héttel karácsony előtt rájöttem, hogy aki hagyja a másikat egyedül karácsonyozni, de azt állítja, hogy szereti, azzal nem szeretnék tovább várakozósdit játszani. Mert értem, hogy ő most töltődik már lassan másfél hónapja, mert neki egyedül jobb, ezt azért hangsúlyozta, és azt is, hogy biztosan félre fogom ezt érteni, hát persze, nem lehet mást egy ilyen kijelentéssel kezdeni, de azért naponta telefonál többször, mindenbe beavat, mintha minden rendben lenne köztünk. Nem érzi a távolodást, ami önkéntelenül együtt jár az idő külön múltatásával. Az emberi hang természetesen segít, meg tudja állítani a távolodást azokra az időkre, amíg beszélünk. Főleg az övé, mert az nagyon különleges, talán a hangjába szerettem bele először. Abban nyilvánult meg leginkább az a lény, aki engem teljesen elbűvölt. Mégis, két héttel karácsony előtt megszületik bennem az elhatározás, hogy időbeli korlátot állítok fel a számára szimpatikus, végtelennek tűnő várakozási idővel szemben. December 24-ét. Hogy addig kitartóan igyekszem várni, de az egyedül töltött szenteste után már nemigen lesz miről beszélni, telefonon biztosan nem. Ez a terv, elvágom a beszélgetés fonalát radikálisan. Év végéig csendbe fogok burkolózni, bármennyire fog is fájni. A hiánya. Legalább a hangját hallhattam, de sajnos ez nem megy így tovább. Megerősítésnek veszem, hogy ebben a pillanatban a hollópapa a szokásos útvonalán, a szemközti domb felett recsegős-rekedtes hollóhangján szintén kifejezi sajnálkozását. Kár, kár, kár. Épp nyitva a teraszajtó szellőztetés miatt, így félig süketen is tisztán hallom. Sajnos egyet kell értenem vele.

Azt hittem, idővel könnyebb lesz a „minden napba belehalni” projekt. De nem, mert, ugye, van a remény, és annak meg nem valósulásába az ember mindennap újra belehal. És nem lehet megszokni. Én nem tudom legalábbis. Reggel felkelek, feltámadok valahogy, és újra reménykedek, de csinálom közben a dolgom. És talán mindebből lehetne tudni, hogy ez a szerelem igazi. Volt.

Most múlik pontosan. Nem akarom engedni, hogy menjen. De nem csak rajtam múlik, van egy időkeret, ami behatárol, azon túl nem fogom tovább bírni, csak ha némaságba, csendbe burkolózom hosszan. Nagyon ijesztő, hogy okos emberként mennyire nem tudok semmit még a saját működésemről sem. Figyelem magam, és meg is lepődöm, mennyire sérülékeny vagyok a látszólag stabil felszín, sok évtized által edzett kéreg alatt. De talán nem baj, azt is jelzi, hogy még élek. Vannak érzéseim. Ma nem jött egyik holló sem.

Arra ébredtem, hogy ma reggeltől nem terhelem a szeretteimet, barátaimat a panaszaikkal, a szomorúsággal, folytonos bánatos hangfekvéssel és szomorú arc kifejezéssel. Hollóhangommal és -mondanivalómmal. Hogy elég volt belőlem, másoknak bizonyára, csak így akarnak segíteni, hogy meghallgatnak folyton. És innen gondoltam azt, hogy jobban lehetek talán, te jó ég, gyógyulok?

Egy időszűk, gyönyörű királylány. Valahogy ezzel próbálom magyarázni, de valójában nem öregszik, csupán testi tünetek is megjelennek ötven év fölött. És éppen abból van a baj, szerintem, hogy ő nem veszi észre, hogy a királylány-ság kora lejárt. Benne maradt abban a régi mintában, amikor mindenki attól volt hasra esve, hogy ő milyen szép és okos. Ami idővel nem változott alapvetően, csak a királylányból királynő lett, amit nem vesz tudomásul, éppúgy elvárja a külső hajbókolást és a túldíszített udvarlást, mint régen. Udvartartása van még mindig, nem barátai, nagyon kevés kivételtől eltekintve persze. Sokáig tartott, míg rájöttem, mi a baj a királylányságával, mert amúgy elbűvölt engem is vele, és ez érvényes még jelen időben. Is. Elvarázsol fél perc alatt, csak sajnos nem mindig ezt teszi, hanem analizál a maga sajátos, irracionális módján, amit nagyon nehéz tolerálni. Elképzelem, hogy a korábbi kapcsolatai, a kevésbé türelmesek, ezt hogy bírták. Vagy idővel lett csak ilyen, amit nem hinnék. És tudom, hogy nem bírták, különben nem én írnék itt róluk. A hollók ma ketten jönnek, furcsa módon az anyukát előreengedi a hollópapa, kicsit lemaradva repül utána. Jól megkülönböztethetők formára, méretre.

Barátnőjével beborozva kapok egy üzenetet tőle, hogy szeret és hiányzom neki, és igyekszik dolgozni magán. Másfél hónapja nem kaptam még csak hasonlót sem, így nagyon fellelkesülök, de azért visszafogottan, óvatosan válaszolok, kifejezve, hogy mennyire örülök ennek a vallomásnak, és nem reagálok rá, hogy remélem, nem csak a bor mondatja vele, mert tapasztalatom szerint, ha az ember jól iszik bort, őszinte lesz tőle. Ami persze nem mindig jó. De most napok óta érzem, hogy azért ez megváltoztatott valamit benne, így bennünk is. Végül arra jutok, lehet, hogy többet kéne boroznia, vagy ebben a nehéz különélős időszakban gyakrabban. A reggeli ködpárában nem nagyon látszik semmi, de talán mintha két sötét folt araszolna a domb fölött, bár inkább csak sejteni szeretném, mert a meditáció miatt félig le van hunyva a szemhéjam. A teraszajtó is csukva. Pedig pontosan ilyenkor szoktak jönni.

A mesterem-barátom meglátogatott váratlanul, ami nem is kellett volna annyira meglepjen, hiszen év végén mindig személyesen szokott eljönni hozzám a hegyre, vagy ahol éppen voltam karácsony előtt. És az mindig nagyon jó szokott lenni! Jót szokott tenni. Már maga a fizikális találkozás is, nyugodt beszélgetés, amikor nem csupán a hangját hallom, hanem végigvizslat kutató tekintetével, és megállapítja, hogy milyen jól nézek ki, még a bőröm is fénylik, mondja, és hogy a legutolsó találkozásunkkor, amikor meglátogatott a francia színésznőnél, mennyire nem néztem ki jól. Ezen mindig elgondolkodom, ilyen egy igazi mester, akkor nem közölte a negatívumot, csak most, amikor pozití-

vumot is tud mondani, bár nyilván akkor is jelzett indirekt módon. Csak nem vettem le, vagy nem akartam tudni. És persze kérdés nélkül kinyilatkoztatja, ami legjobban érdekel, mit gondol, hogy látja a párkapcsolati jövőmet. Szerintem ez a francia színésznő nem tudja, kivel is van dolga valójában, nagyon el kéne engednem. És az egyéni jövőmet is, kéretlenül, miszerint nagy fordulat közeleg. Ami radikálisan pozitív változást hoz. És persze mindig pontosít, hogy ez talán csak a feladat, nem biztos, hogy kívülről látható dolog lesz. És hát persze dicsér, dicsér, dicsér. Mint mindig, amit alig tudok feldolgozni, de nyilván a pedagógiai módszer része. Aztán sokáig ülünk még együtt a meleg, félhomályos nappalimban. Ropog a tűz a kemencében, a két sötét, hollószerű lény pedig együtt gubbaszt a közelében. Hollópapák melegszenek.

Mennyire nehéz megszokni ezt az ég és föld közötti lebegést, ez jár a fejemben már napok óta. A kedvenc hollómra gondolkodok, aki az utóbbi időben rendszeresen egyedül araszol el a domb fölött, a teraszablakommal szemben, így pontosan látom mindig az olvasófotelemből. Hosszan nézek utána, bambulok inkább, ő meg közben talán már felért a hegy tetejére, ahol a fészke van. Én is ülök a sajátomban. Próbálok elfogadni a helyzetet, nem küzdeni ellene. Van, amikor feljebb kerül az ember, van, amikor lejjebb húzzák a súlyok, de ott lebegünk folyton. Ég és föld között, ahogy Kafka mondja. Ez milyen furcsa. És akár jó is lehet, ha el tudja fogadni az ember. Mint a papírsárkány, aminek a zsinórja a Teremtő kezében van, visszahúz, megengedi, röptet, és gyönyörködik az ívben, amit kirajzolok, zuhanás és emelkedés közben, ha ügyes vagyok. És ha ő is elég ügyes. Márpedig ő biztosan az általában. Még ha úgy tűnik olykor számunkra, hogy mégsem eléggé, akkor is kiderül, hogy nem rajta múlt. Ha éppen nem röpdölök elég szépen, annak is van oka és hozadéka. Tanulok. Ezért vagyok itt. Nem mindig könnyű ezt elfogadni, de hát ismerjük a játékszabályokat, ez van. Tudni kéne, mi fér bele, mi nem.

Miért van az, hogy bizonyos emberek csak akkor vesznek komolyan, ha úgy érzik, éppen elveszítene. Az elengedés fázisában akarnak csak bármit tenni a kapcsolatért, a viszonyért, kettőnkért. És milyen nehéz ezt újra és újra átgondolni, átérezni, megélni. Nyilván feladat van vele, munka. Soha nem találkoztam olyan emberrel eddigi életem során, aki folyton engem tett felelőssé a saját gyengesége, hibái miatt. Ám valójában elég logikus a dolog. És mivel szeretem, nem akarom megbántani. Ördögi kör zárul, kattan rám a bilincs. Ebből hogy szabadulok meg, nem tudom. Nem lehet elég okosnak lenni. A két holló ellentétes irányba repül most. Pedig én mindig csak egy irányba láttam őket szállni eddig.

Karácsony, szenteste délelőttje van, ha ez nem óriási képzavar, mindenestre engem nem zavar, de le kellett mennem biciklivel a faluba, a ritkás hófoltok között kissé ráfagyva a vázra, a kerekek gurultak szerencsére. Lefelé. És a felfelé tekerés lett az érdekes, mert lefelé sajnáltam magam, fáztam, szomorkodtam a karácsonyi egyedüllét miatt, fölfelé pedig néztem a hegyvonulatot, még fehér volt az erdők alatt minden, vágyat éreztem, hogy délután felmenjek, de tekerés közben csak csodáltam, milyen szép helyen élek, és bármikor felmehetek, ha hó, ha nem, és ahogy tekertem a hidegben, közben azt éreztem, hogy szabad vagyok. Mint az öreg hollóm a hegy tetején, egy hosszú, nehéz élet után. Hogy ez jó, nem akarok már feltétlenül máshol lenni, vele, na jó, ez nem volt ilyen egyértelmű, még mindig nagyon szeretem ezt a celeb színésznőt, de már legalább tudok örülni az apró, szép dolgoknak, és egyáltalán, észreveszem őket. Az is jó, hogy egyértelmű a helyzet, nem várom folyton a hí-

vását, amikor rám ér éppen, és jelentkezik. Két évem telt folytonos várakozásban. Azt éreztem a biciklin, hogy most végre jelen időben vagyok, éppen azt látom és élem, ami van. Pedig ez normálisan is milyen egyszerű lenne, kéne legyen, de nekem nem volt az. És ez olyan, mintha egy regény szereplőjéről beszélnék, noha rólam van szó. Azt hiszem.

Túléltem a karácsony éjszakát, ez is valami. Nyugszom megfele. Érzem. A hó teljesen eltűnt, tiszta lapot hozott, és nyomtalanul távozott. Most szikrázik a nap, mintha tavasz lenne, ilyenkor egészen könnyűnek tűnik a lét. Egyrésztől. Másrésztől pedig húzom-vonom az időt, hogy teljen, és újabb határidőket adok neki. Magamban. Hogy hátha onnan megváltozik valami. Egészen pontosan minden. Na, innen biztosan tudhatom, hogy ha látszólag jól érzem is magam, stabilnak, nagyon nem vagyok még az. Csak gubbasztok a vékony ágakból készített hollófészekben egyedül karácsony másnapján. Viszont mindezt legalább tudom. Ez se rosszfajta tudás!

Egy krakkói költőt olvasgatok egy ideje, az egyik kedvenc költőm, indirekt módon állandóan a szerelemről ír. A kedvenc íróm, aki francia volt, szintén, de ugyanígy indirekt módon. Kezdek gyanússá válni önmagam előtt, hogy csak őket tudom olvasni mostanában, és kínomban folytonosan szeretkezni szeretnék a francia színésznővel, akivel két hónapja szakításban vagyunk. És üldözöm őt a szerelmes vágyaimmal olykor, hogy legalább fotón láthassam, és meglepetésre nagyon jól reagál, tetszik neki, és küld is. Pedig nem kellene valójában, fekete hollólelkem mégis teljesen megfiatalodik néhány napra megint.

Tegnap szakítottunk közös megegyezéssel, hosszas és szép búcsúzás után. Azt gondolom, kedves Szofi, hogy a regényünk csak most kezdődik. Eddig csak élet volt, semmi irodalom benne. És ahogy régen is ilyen helyzetekben, sürgősen elmentem levágni a hajam, úgyis nagyon megritkult, eddig mindig ő vágta, úgy, ahogy sikerült, és én annyira szerettem ezt is, kicsit összeviszsa, csálén, de pont, ahogy a hollópapa érezhette magát folyamatosan. És most a régi, kamaszkori ismerőssel, a profi fodrással vágattam le, egészen rövidre, ahogy ilyenkor, gyász munkában szoktam volt mindig. Ebből is látszik, hogy tényleg indián vagyok. Ők is levágják a hajukat a gyász jeleként. Na, ez külsőségekben is egy új fejezet, mert ez a francia színésznő nagyon szerette a hullámos, kacsafarkas, szegénydzsonis hajállásomat, ami azért valamennyire megmaradt a hallókészülék takarása miatt, de eléggé szárnyaszegetten persze. Pont, ahogyan én is éreztem magam.

Ahogy eddig sohasem, a másik irányból, a szokásos reggeli meditációs időben feltűnik a hollóm, a papa, tesz egy kört, eddig ezt se tette soha, a tekintetem előtt, majd eltűnik a domb mögött, nem repül tovább, ahogy szokott, szerintem örökre, nem látom többet, így búcsúzott el. Valamitől. Valakiktől. Akik egy hollópár voltunk egy rövid ideig.